

2018. novemberi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

3. – 125 éve született Márföldy Aladár mérnök

Budapesten született Márföldy Aladár (1893-1988) építészmérnök. Veszprémben főmérnöki kinevezést kap, amelyet 1929-ben „életfogytig” megerősítenek. Feladata a városrendezés, tervezés és annak megvalósítása. Elkészítette a Hősi-kapu tervét, 1945-ben eredményesen tárgyalta városi közművek (viadukt) megmentéséről. A balatonfüredi szívkörház főmérnökeként vonult nyugdíjba.

3-30. – Magyar Tudomány Ünnepe c. rendezvénysorozat

Az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen november 3-án ajánlotta fel gróf Széchenyi István birtokai egyévi jövedelmét egy magyar tudós társaság létrehozására és Bolyai János hadmérnök 1823. november 3-án apjához írt levelében közölte először az abszolút geometria felfedezését. Hagyományosan ehhez a novemberi naphoz kötik a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását. A jeles alkalomra emlékezve az MTA már 1997 óta szervez különböző rendezvényeket, 2003-ban pedig az esemény hivatalos rangra emelkedett: az Országgyűlés november 3-át a Magyar Tudomány Ünnepévé (MTÜ) nyilvánította. Az MTÜ az évek során egy hónapos rendezvénysorozattá nőtte ki magát, amelynek keretében országszerte, sőt határainkon túl is gazdag programokkal várják az érdeklődőket. A 2018. évi, november 5-30. közötti ünnepi rendezvények mottója: „Határtalan tudomány”. Információ: <https://mta.hu/tudomanyunnep>

5. – Minőség és innováció konferencia

Az Európai Minőségügyi Szervezet (EOQ) Magyar Nemzeti Bizottság (MNB) Budapesten rendezi a „Minőség-Innováció 2018” logójú nemzetközi konferenciáját, díjátadó ünnepségét. Az innovációs teljesítmények értékelésére kiváló lehetőséget nyújt az évenként megrendezésre kerülő nemzeti és nemzetközi szintű "Minőség-Innováció" pályázat, amelyet Finnország Államelnöke 2007-ben indított útjára, és amelyben 17 ország között Magyarország is részt vesz. A plenáris előadásokon kívül a nemzeti szinten kategóriánként legmagasabb pontszámot elért pályázók (nemzeti díjnyertesek) kerülnek ismertetésre a pályázók által, amelyeket azután az EOQ MNB nemzetközi megmérettetésre fogja továbbítani, és amelyek az EOQ MNB Elismerő Oklevelét elnyert szintén magas színvonalú pályázatokkal együtt kiállítási lehetőséget is kapnak e rendezvényen. Információ és jelentkezés: <http://eoq.hu/2018/jel181105.htm>

6-7. – Minőségügyi szakemberek találkozója

A Magyar Minőség Társaság (MMT) Budapesten, a Magyar Szabványügyi Testület Székházban „Célbaérés – avagy a változások eredményének aratása” mottóval rendezi a minőségügyi szakemberek szakmai találkozóját. Információ: www.quality-mmt.hu

7-8. – Emberierőforrás-menedzsment fórum és kiállítás

A budapesti Millenáris „B” épületében várja látogatóit a 15. Personal Hungary, ahol a kiállítás mellett gyakorlati fórumok keretében a szakma elméleti és gyakorlati szakértői tartanak előadásokat és szakmai vitákat a HR területét érintő különböző témákban. Információ: <http://www.personal-hungary.hu>

7. – 150 éve született Komor Marcell építész

Pesten született Komor Marcell (1868-1944) építész, a magyar szecessziós-építészet jelentős alakja, Lechner Ödön magyaros irányzatának követője. Komor Marcell Czigler Győző, majd Hauszmann Alajos irodájában dolgozott, aztán Lechnernél kapott munkát, ahol szerepet vállalt az Iparművészeti Múzeum belső kialakításában és a Földtani Intézet első díjas tervének elkészítésében. 1897-ben közös irodát nyitott Jakab Dezsővel, amely 1918-ig működött. Életének ez volt a legsikeresebb korszaka, társával együtt több pályázatot nyertek, és terveiket nagyrészt meg is valósíthatták. Terveztek lakóépületeket (Székesfővárosi kislakásos bérház, 1909–10, Hegedűs Gyula utca 94.), középületeket (Petőfi Szálló és Vigadó, 1898–99, Szentes; zsinagóga, 1902, Szabadka; városháza, 1907–09, Marosvásárhely; Fekete Sas Szálló, 1907–08, Nagyvárad; városháza, 1908–10, Szabadka; Országos Társadalombiztosítási Intézet toronyépülete (1930, Budapest, Soós Aladárral, lebontva), és együtt dolgoztak Marosvásárhelyen, ill. Szabadkán. Publicisztikai tevékenysége is jelentős volt: a Vállalkozók Lapja főszerkesztőjeként 1901-től tizenhárom éven át Ezrey néven írta vezércikkeit.

7-9. – HTE INFOKOM konferencia és kiállítás

A Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (HTE) Balatonalmádiban rendezi az INFOKOM logójú, immáron 21. szakmai konferenciát és kiállítást. E rendezvény széleskörűen kíván foglalkozni az infokommunikáció (távközlés, informatika és média) aktuális műszaki, piaci és szabályozási kérdéseivel.

Információ: www.hte.hu és www.hte.hu/web/infokom2018

7. – 160 éve született Latinák Gyula mérnök

A Borsod megyei Visnyón született Latinák Gyula (1858-1912) mérnök. Főreál-iskolai tanulmányai után 1875-ben a selmecebányai bányászati és erdészeti főiskolára iratkozott be, ahol a vaskohászati szakot 1878. évben elvégezte és 1881-ben mérnöki oklevelet nyert. 1878-tól vasgyári gyakornokként Vajdahunyadon, Kudsíron, Sebeshelyen majd 1882-től a Magyar Királyi Állami Központi Vasmű igazgatóságánál Budapesten alkalmaztatott. Ezt követően a Rhónicz-brezovai, a waiszkovai, zólyombrézói gyáraknál végezte munkáját, ez utóbbinál, mint a csőgyár üzemvezetője. Itt megbízzák a Martin-acélkohók építésével s utóbb az üzem vezetésével. Az említett magyar királyi vasműn belül még több üzemben ténykedik s végső munkahelye, a tiszolci nagyolvasztók üzemfőnökeként hunyt el.

8-10. – Műemlékvédelmi és városfejlesztési kiállítás

Lipcsében kerül megrendezésre az UNESCO védnöksége alatt Európa egyetlen műemlékvédelmi, városfejlesztési szakkiállítása és konferenciája, kétévente az építészek, speciális építőipari vállalkozások, kézművesek, restaurátorok, a régi-új anyagok mesterei találkoznak. Információ: www.denkmal-leipzig.de

9-10. – Gazdaság-informatikai konferencia

A Soproni Egyetem ad otthont a XV. OGIK logójú országos gazdaság-informatikai konferenciának, ahol a kutatók, az oktatók, a fejlesztésekkel és üzleti alkalmazásokkal foglalkozó szakemberek fórumot kapnak az elért eredmények, tapasztalatok megvitatására. Információ: <http://www.ogik2017.hu>

9. – 120 éve született Pósa Jenő mérnök

Budapesten született Pósa Jenő (1898-1965) Kossuth-díjas gépészmérnök, aki kidolgozta a MÁV távközlő szolgálatában a műszaki leírások és minőségi előírások rendszerét és megalapozta a távközlő mérőműszer parkját. Az ő felügyeletével épült az első hazai térközbiztosító berendezés.

12. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai hétfő esték c. sorozatát. Az előadó: Hárfás Zsolt okl. gépészmérnök, energetikai szakmérnök. A témakör: A követendő európai példa Paks II. Információ: www.enpol2000.hu

12. – 110 éve született Rácz Elemér mérnök

Zsarolyánban született Rácz Elemér (1908-1999) gépészmérnök, egyetemi tanár. Az ötvenes-hatvanas években Rácz Elemér vezette Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Repülőgépek tanszék meghatározó szerepet játszott a hazai repülőgépész képzésben és kutatásokban.

13. - Magyar nyelv napja

Annak emlékére, hogy 1844-ben e napon V. Ferdinánd – meghajolva a reformerek és a magyar nemzet több mint félévszázados követelése előtt –, szentesítette az 1844. évi II. törvénycikket, ezzel hivatalossá téve a magyar nyelvet hazánkban. A törvény megszületését joggal nevezhetjük a reformkor egyik legnagyobb győzelmének. Nemzetünk fejlődését, hagyományaink őrzését egyaránt szolgálja a nyelv, melynek őrzése, fejlesztése közös érdek és kötelesség, ugyanis nyelvében él nemzet.

13-14. – Logisztikai kongresszus

Budapesten rendezik a 8. TRANSLOG CONNECT logójú kongresszust, a közép-kelet-európai régió és a FÁK országok vezető iparágközi logisztikai és ellátási lánc menedzsment rendezvényét, ahol a régió vezető FMCG (fast-moving consumer goods – napi fogyasztási cikkek), autó-, elektronikai-, gyógyszer- és élelmiszeripari, ill. a legnagyobb élelmiszer és egyéb jellegű kereskedő cégeinek döntéshozója találkozik, hogy betekintést nyerjen a logisztika perspektíváiba, tapasztalatot cseréljen kulcsfontosságú kérdésekben, valamint megtalálja a szolgáltatásaik beszállítóit. Információ: www.translogconnect.eu

15. – 150 éve kezdődött a városligeti artézi kút fúrása

Zsigmondy Vilmos (1821-1888), a kor nagyhírű bányamérnöke előzetes tanulmányozás után arra a következtetésre jutott, hogy Pest városában egy artézi kút sikeres fúrása legnagyobb valószínűséggel a Városligetben valósítható meg. Az elképzelést Pest város közgyűlése 1868. március 4-én elfogadta. A kút fúrásának helyéül a mai Hősök terén, az Árpád fejedelem lovas szobra előtti részt jelölték ki. 1868. november 15-én kezdték meg a mélyfúrásos kút megvalósítását. A vállalkozás sikerében sokan kételkedtek. Az 1878 januárjára sikeresen elkészült 970,58 méter mélységű kút az ismert artézi kutak között akkor a világ legmélyebb kútja volt. A munkákat sikeresen befejezve a kút naponta 1200 m^3 73,8 Celsius-fokos vizet szolgáltatott. Ebből a vízből kezdetben a Nádor-szigeten ideiglenesen kialakított Artézi Fürdőt, majd később a szépen kiépített Széchenyi gyógyfürdőt látták el. A fürdő építését 1909-ben kezdték meg Czigler Győző tervei alapján, kapuit 1913. június 13-án nyitották meg.

15-17. – Balatoni ankét

A Gépipari Tudományos Egyesület (GTE) Százhalombattai Területi Szervezete és a Magyar Hegesztési Egyesület, mint társszervező a 39. őszi balatoni (korábban csopaki) ankétját az Intelligens mérnöki módszerek alkalmazási lehetőségei a nyomástartó rendszerek gyártása, javítása, karbantartása, vizsgálata területén címmel Siófokon, a Magistern Hotelben rendezi. Információ: www.gteportal.eu

21. – 300 éve született Hatvani István polihisztor

Rimaszombaton született Hatvani István (1718-1786) orvosdoktor, matematikus, fizikus, kémikus, természettudós, csillagász, teológus, a magyar felvilágosodás jeles képviselője, a debreceni Református Kollégium egyik leghíresebb és legnépszerűbb polihisztor professzora. Hatvani István 1738-ban került a Debreceni Református Kollégiumba. Tanulmányait Bázelen folytatta, ahol lelkésszé szentelték. 1748-ban Marburgban orvosi oklevelet szerzett, s ugyanott fizika- és kémiatanulmányokat is végzett. 1749-ben Leidenbe hívták egyetemi tanárnak. Nem vállalta a katedrát, visszatért Debrecenbe. Itt a mértan és bölcsészettan tanára lett. Magyarországon elsőként foglalkozott valószínűség-számítással és matematikai statisztikával. Ő tanított először vegytant, és hozatott a kollégiumba külföldről fizikai kísérleti eszközöket. Nagyszerűek voltak elektromosság-tani bemutatói. Kísérletei miatt ragadt rá az „ördögös” jelző. Diákok ezreit oktatta és nevelte, erős egyénisége nagy hatást gyakorolt rájuk. Szociális gondolkodású és Debrecenért is sokat dolgozó ember volt. Legendás alakját, a róla szóló történeteket egyrészt Jókai Mór örökítette meg a *Magyar Faust* című elbeszélésében és az *És mégis mozog a Föld* című regényében. Sírkövét a debreceni Református Kollégiumban őrzik. A Varga Imre által készített szobrát a Debreceni Egyetem parkjában állították fel.

21. – 140 éve született Warga László építész

Jászberényben született Warga László (1878-1952) építész, tanszékvezető műegyetemi tanár, a városépítés elismert magyar úttörője, aki a külföldi kollégákat is megelőzve elsőként alkalmazta a modern városépítésben ma már általánossá vált keretbeépítési elvet. Rendezési terveket készített a Tabánra, a Lágymányosra, a felső-rákosi rétekre, valamint Kassa, Miskolc, Székesfehérvár, Szombathely és Salgótarján számára is.

21. – 90 éve született Simon Sándor mérnök

Szikszón született Simon Sándor (1923-1989) kohómérnök, akadémikus. Miskolcon végzett a Fa- és Fémipari Szakiskolában, a felső-ipariskolát Marosvásárhelyen fejezte be 1944-ben. 1944-től a Diósgyőri Vasgyárban dolgozott. 1951-től a Moszkvai Acél Intézetben volt aspiráns. A műszaki tudományok kandidátusa fokozat megszerzését követően (1955) Miskolcon a Nehézipari Műszaki egyetemen (NME) oktatott, docens, majd egyetemi tanár, 1960-tól 1988-ig a vaskohászati tanszék vezetője volt, 1972-78 között pedig rektor. Működése alatt a tanszék az ország vaskohászatának jelentős szakmai-tudományos bázisává fejlődött. Egyetemi szakcikkeket és képzési jegyzeteket is készített.

21. - Televízió világnapja

1996 óta november 21-én tartják a World Television Day-t, a televízió világnapját. Legfőbb célja, hogy a televíziós társaságok olyan témákat állítsanak középpontba, mint a béke, az együttműködés és a fejlődés.

25. – 130 éve született Putnoky László mérnök

Felsőközszármárkon született Putnoky László (1888-1948) vegyészmérnök, egyetemi tanár, az üvegyipar egyik európai szaktekintélye. Főbb kutatási területei: az aktív kovásvizsgálata, a bauxitok különböző komponenseinek dúsítása és a bauxitok feltárása fémalumínium előállítására érdekében, a zománcok összetételeinek és tulajdonságainak vizsgálata, a hazai nyersanyagok felhasználása finom üvegyárak előállításában. 1930-tól a kúria szabadalmi ügynöke volt.

26-30. – Épületgépészek napja

Az elmúlt évben 22. alkalommal került megrendezésre a Magyar Épületgépészek Napja, amely mára már a szakterület egy meghatározó szereplői körének fővárosi eseményévé vált. Idén az esemény jelentősen tovább fejlődik, és Országos Magyar Épületgépész Napokká alakul át. Információ: www.talalkozzunk.hu

27. – Digitális esélyegyenlőség (12. DE!) konferencia

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság a társadalom iránti felelősségvállalásának tudatában mozgalmat indított, és e napon immáron 12. alkalommal rendez Budapesten konferenciát. „A Mester és MI! - Neumanntól a blokkláncig és tovább” mottójú konferencia áttekintést ad az információs társadalom lehetőségeiről és felhívja a figyelmet a veszélyekre is. Információ: www.njszt.hu

29-30. – Nukleáris technikai szimpózium

A Magyar Nukleáris Társaság (MNT) idén Szekszárdon, a Babits Mihály Kulturális Központban rendezte az ünnepi közgyűlést és a XVII. Nukleáris technikai szimpóziumát. A szimpózium elsődleges célja a hazai műszaki- és tudományos eszmecsere elősegítése, egymás kölcsönös tájékoztatása a folyó szakmai tevékenységekről. Minden nukleáris technikához kapcsolódó, érdeklődésre számot tartó eredménnyel, ismertetéssel lehet szerepelni, amennyiben a szervező bizottság azt befogadja és a programba illeszti. Információ: <http://nuklearis.hu/>

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök